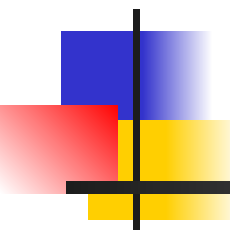

*Тыва Республиканың Бай-Тайга кожууннуң
Шуй ортумак ниити билиг школазының
тыва дыл болгаш чогаал башкызы Хертек
Айлаңмаа Очуровнаның ажылы.*

Шиитпирлээр айтырыг:

*«Сөс бүрүзүнүң утказын
ханы сайгарбышаан,
уругларның сөс
курлавырын байыдары».*

2007-2011 өөредилге чылдары.

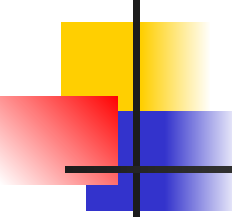
Өөренири

Чедишжинниг өөренириниң 3
кол принциптери:

өөренир
чүүлдүң
билдингир,
тодазы.

өөренип
алырының
чугулазын
медереп билири.

Кичээлге
солун болур
ужурлуг.

Тыва дыл болгаш тыва чогаал кичээлдериниң кол сорулгалары:

- 1. Уруглар өөренип турар чүүлүн угаан-биле сайгарып, медресеп билген турарын чедип алыр;
- 2. Уруглар боттарының бодалдарын шын илередип билир кылдыр өөредир;
- 3. Уругларны шын бижииринге өөредир.

Сонуургал

Кичээл

Башкы

Өөреникчи

Ол сонуургалдарны канчаар чедип алырыл??

Шиитпирлээр
оруктары:

Катап-катап
шиңгээдири

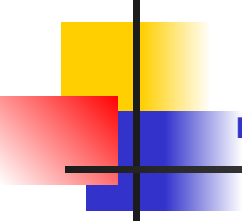
Чаа хевирниң
кичээлдери

Чалгааранчыг
кичээлдер

Эртемни
сонуургаары, ынак
болуру.

Кичээл! – сен – хүн сен!

Ш. Амонашвили

-
- 1. Эртемге үндезилеттинген материалды бедик деңнелге бээри.
 - 2. Эртемни херек кырында амыдыралга ажыглаары...
 - 3. Тода, билдингир болуру.
 - 4. Эртем херек дээрзин уругнуң медереп билири..
 - 5. Быжыг билиглиг болуру..
 - 6. Бодаал чок шээжилээриниң орнунга, угаан-биле сайгарып билири..
 - 7. Көргүзүг материалдарын ажыглаары.

Кичээлдин бедик түңнелдерлиг болганын чүден үнелээрил?

- *1. Уругларның билигге сонуургалының болгаш угаан-медерелиниң сайзыралының бедии.*
- *2. Кичээлдин үезин камналгалыг болгаш сорулга чедип алыры-биле ажыглаары.*
- *3. Янзы-буру методтар болгаш аргаларны ажыглаары.*
- *4. Өөреникчи болгаш башкының аразында харылзааның болгаш хамаарылганың онзагайы.*
- *5. Өөреникчилерниң билиг шынарының делгеми болгаш быжыы.*

Өөреникчилерниң сонургалын чедип алыр сорулга-биле ажыглаар аргалар (технологиялар):

- Каттышкан кичээлдер (интегрированные уроки);
- Маргылдаа болгаш оюн хевирлиг кичээлдер;
- Болушкуннарга үндезилээн кичээлдер (кичээл-суд, кичээл-концерт);
- Фантазия ажыглап эрттирер кичээлдер;
- Хөй ниитилелдиң болушкуннарынга үндезилеп эрттирген кичээлдер;
- Класстан дашкаар ажылдарның хевирлерин кичээлге ажыглаары.

Чедишкинниг өөренириниң шынарлары:

- *1. Өөредилгениң эгелээшкени өөрүшкү болгаш хандыкшыл болур ужурлуг.*
- *2. Кичээл үезинде өөреникчи бүрүзүңге чедимчелиг билигниң оруун шын айтыр.*
- *3. Өөреникчи бүрүзүңге чедишкин турар кылдыр байдалды тургузар.*

11-ги класстың билиг талазы- биле көргүзүглери

	Шупту	Билиг шынары- ның хуузу	Өөредилге хуузу
Эге билиг	28	47	91
1 улдуң 10 класс	29	55	92
2 улдуң 10 класс	29	55	94
3 улдуң 10 класс	29	55	94
4 улдуң 10 класс	28	65	95
1-ги чартык чыл 11 кл	19	68	97
2 –ги чартык чыл 11 кл	24	70	100

Мөөрөйлөргө киржилгези

Мөөрөйниң ады	Чылы	Чери	Туңнел
«Чылдың класс башкызы»	2006	Кожуун	Свид-во
«Чылдың башкызы»	2009	Школа	3 место
«Чылдың башкызы»	2010 2010	Школа Кожуун	1 место Номи-я
«Чылдың башкызы»	2011	Школа	1 место

■ Ажылдың туңнелдери

Олимпиада туңнелдери

Чылы	Эртеми	Өөреникчиниң Ф.А.А.	клазы	Алган чери
2001-2002	Тыва дыл	Кочаа Алена	9	4-ку чер (Р)
2007-2008	Тыва дыл	Кочаа Айдыс	9	3- ку чер (К)
2008-2009	Тыва дыл	Салчак Аржаана	9	3-ку чер (К)
	Тыва чогаал	Донгак Хоюна	9	3-ку чер (К)
2009-2010	Тыва дыл	Дажый-оол Аганак	9	1-ги чер (К)
		Салчак Аржаана	10	2-ги чер (К)
		Кочаа Айдыс	11	2-ги чер (К)
	Тыва чогаал	Донгак Хоюна	10	3-ку чер (К)
		Кочаа Айдыс	11	3-ку чер (К)
2010-2011	Тыва дыл	Салчак Аржаана	11	2-ги чер (К)
	Тыва чогаал	Донгак Хоюна	11	3-ку чер (К)

Өөрдилге черлеринде киргени

№	Өөреникчинин Ф.А.А.	Кирген чылы	Өөредилге чери
1.	Намзырай Шончалай Сарыг-ооловна	2001	ТКУ филфак. Тыва дыл, чогаал
2.	Хирлиг-оол Аңнаар-оол Александрович	2002	ТКУ филфак. Тыва дыл, чогаал
3.	Донгак Орланмаа Эрес-ооловна	2002	ТКУ филфак. Тыва дыл, чогаал
4.	Иргит Шеңне Григорьевна	2004	ТКУ филфак. Тыва дыл, чогаал
5.	Насык-оол Ай-Суу Адыг-ооловна	2004	ТКУ филфак. Тыва дыл, чогаал

Ажык кичээлдер

№	Темазы	Клазы	Чылы	Эрттирген чери
1.	Лексикология	10	2010	Шуй ОШ
2.	Ат орну	10	2010	Шуй ОШ
3.	Тыва бижиктиң тывылган төөгүзү	9 «б»	2009	Шуй ОШ
4.	Ат оруннаны	6 «б»	2008	Шуй ОШ
5.	Чаңгыс аймак кежигуннерлиг домактар	7 «а»	2007	Шуй ОШ
6	Кылыг сөзүнүң болушкун наклонениезиниң үелери	6 «а»	2007	Шуй ОШ
7.	Н.Куулар «Аңнаашкын соонда болчаг»	11	2007	Хемчик ОШ
8.	Домактын кежигүннери	7	2006	Хемчик ОШ
9.	Фонетикага катаптаашкын кичээл	5 «а»	2006	Шуй ОШ
10	Оюн-кичээл «Ак-кок отчугаштар». Лексикага туннел	6 «а»	2010	Тээли ОШ
11	В.Кок-оол «Самбажык» деп шииге туннел-кичээл	8 «а»	2011	Шуй ОШ
12	Кичээл аян чорук «Фонетика чурту» Фонетикага туннел	5 «б»	2012	Шуй ОШ

Илеткелдер болгаш дыннадыглар

№	Темалары	Уези	Эрттирген чери	Кууседикчинин Ф.А.А.
1	«Тыва дыл кичээлдеринге оюннар»	2008	Шуй ОШ	Хертек А.О.
2.	«Тыва дыл кичээлдеринге чурук-биле ажылдар»	2008	Шуй ОШ	Хертек А.О.
3.	«Уругларның сөс курлавырын байыдары»	2009	Шуй ОШ	Хертек А.О.
4	Тыва дыл эртеминге тестилер	2010	Шуй ОШ	Хертек А.О.
5	Тыва дыл эртеминге ребустарны ажыглаары	2011	Шуй ОШ	Хертек А.О.
6	«С.Токанын «Борулерни аннаары» деп чогаалында малчыннын овуру»	2011	ТТДЛЭШИ	Хертек А.О.
7	Тыва дыл, чогаал кичээлдеринге информастыг харылзажылга технологиязын ажыглаары	2012	Шуй ОШ	Хертек А.О.

Өөреникчилерниң ажилдары

№	Темалары	Уези	Эрттирген чери	Кууседикчинин Ф.А.А.
1	Дыннадыг «Өк-биле адаар ажык үннерлиг сөстөр»	2009	Шуй ОШ	Салчак Аржаана А.
2.	Дыннадыг «Тыва дылда омографтар»	2008	Шуй ОШ	Донгак Хоюна М.
3.	Дыннадыг «Ч.Куулар «Шораан» деп чогаалда деннелгелерни ажыглааны	2008	Шуй ОШ	Салчак Аржаана А.
4	«Пейзаж – омур-хевирлерни ажыдарынын уран аргазы»	2011	Шуй ОШ	Кочаа Артыш О.
5	«А.А. Даржайнын чогаалдарында ава темазын чырытканы»	2011	Шуй ОШ	Хертек Саглай О.
6		2012	Шуй ОШ	

Моорейлерге киржилгенин коргузуглери

№	Темалары	Уези	Эрттирге н чери	Кууседикчи нин Ф.А.А.
1	Дыннадыг «Өк-биле адаар ажык үннерлиг сөстөр»	2009	Шуй ОШ	Салчак Аржаана А.
2.	Дыннадыг «Тыва дылда омографтар»	2008	Шуй ОШ	Донгак Хоюна М.
3.	Дыннадыг «Ч.Куулар «Шораан» деп чогаалда деннелгелерни ажыглааны	2008	Шуй ОШ	Салчак Аржаана А.
4	«Пейзаж – омур-хевирлерни ажыдарынын уран аргазы»	2011	Шуй ОШ	Кочаа Артыш О.
5	«А.А. Даржайнын чогаалдарында ава темазын чырытканы»	2011	Шуй ОШ	Хертек Саглай О.
6		2012	Шуй ОШ	